

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Valtonen, Ida; Metsävainio, Marita; Nissilä, Marjo

Julkaisun nimi: Yhteisopettajuus virtuaalisissa oppimisympäristöissä

Julkaisuvuosi: 2022

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Valtonen, I., Metsävainio, M. & Nissilä, M. (2022). Yhteisopettajuus virtuaalisissa oppimisympäristöissä. *Tempus*, 57(5), 18–19.

Yhteisopettajuus virtuaalisissa oppimisympäristöissä

Arbeta tillsammans -hankkeessa kirjoittajat pääsivät kokeilemaan virtuaalista yhteisopettajuutta.

Teksti ja kuvat IDA VALTONEN, MARITA METSÄVAINIO ja MARJO NISSILÄ

Syyskuussa 2022 päättyneen Interreg Nord *Arbeta tillsammans* -hankkeen tavoitteena oli edistää Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Suomen välistä yhteistyötä, jolla on rakennettu yhteistä työmarkkina-alueita. Hankkeen päätavoitteena oli hankeverkoston ja sidosryhmien välisellä yhteistyöllä lisätä tietoisuutta rajan ylittävän työvoiman liikkuvuuden mahdollisuuksista pohjoisilla työmarkkinoilla ja vähentää työvoiman liikkuvuuden esteitä.

Hankkeessa järjestettiin kieli- ja kulttuurikoulutuksia, joiden tavoitteena oli ruotsin kielen taidon ja kulttuurintuntemuksen vahvistaminen. Päämääränämme oli kasvattaa rohkeutta ja uskallusta käyttää ruotsin kieltä erilaisissa käytännön puhetilanteissa. Halusimme kehittää osallistajaorganisaatioiden henkilöstön, opiskelijoiden ja työnhakijoiden valmiuksia ja osaamista toimia ruotsin kielellä Pohjois-Ruotsin toimintaympäristössä ja työmarkkinoilla. Tavoitteenamme oli myös vahvistaa positiivista asennetta ja ajattelua ruotsin kieltä ja rajanylittävää työskentelyä kohtaan.

Yllättäen virtuaaliseksi

Hankkeemme käynnistyi keväällä 2020 juuri, kun maailmanlaajuinen pandemia alkoi rajoittaa käytännön yhteistyötä ja liikkuvuutta maiden välillä ja myös Suomen ja Ruotsin yhteisellä rajalla. Ehdimme tavata toisemme kerran kasvokkain, ennen kuin siirryimme työskentelemään ja järjestämään kokouksia pelkästään virtuaalisesti Zoomin ja Teamsin välityksellä. Kielikoulutuksemme sai näin välittömästi uudet muodot ja työtavat.

Toteutimme kieli- ja kulttuurikoulutuksissamme hedelmällistä yhteisopettajuutta ammattikorkeakoulun ja ammattillisen toisen asteen kielenopettajien kesken, kun me Oulun ammattikorkeakoulun, Koulutuskuntayhtymä OSAOn ja Ammattiopisto Lappian kielenopettajat verkostoiduimme hankkeessa yhteistyön merkeissä. Olemme taustoillamme hyvin erilaisia ammatillisia kielenopettajia, sillä paitsi että tulemme eri koulutusasteilta, opetamme myös monia erilaisia tutkinto-ohjelmia ja osaamisaloja omissa organisaatioissamme. Erilaisista taustoistamme ja osaamisalueistamme oli meille todella paljon hyötyä ja iloa yhteisopettajuudessamme, koska kielikoulutustemme kohderyhmät olivat hyvin monimuotoisia kielitaitotasoltaan, iältään, koulutukseltaan ja maantieteeltä sijainniltaan.

Aikataulutus tärkeää

Yhteistyömme alussa oli tärkeää sopia ja varata meidän opettajien omiin aikatauluihimme yhteistä hanketyöaikaa, jotta tehokas työskentely oli mahdollista. Aloitimme rakentamalla koulutukselle Moodleen kaikille kielikoulutuksiin osallistuville yhteisen oppimisympäristön, joka sisälsi temaattisia moduuleita materiaaleineen. Kuvasimme myös videon, jolla me opettajat esittelimme Moodlella itsemme sekä koulutuksen ja sen tavoitteet.

Levittääksemme tietoa hankkeesta ja koulutuksistamme järjestimme ensin virtuaalisen kielikahvilan hankkeen organisaatioiden johdolle. Aloimme myös toteuttaa ensimmäisiä alkeis- ja jatkatasoisia virtuaalisia kieli- ja kulttuurikoulutuksia hankeorganisaatioiden opiskelijoille ja työnhakijoille. Alkuvaiheessa kartoitimme opiskelijoiden suullisen kielitaidon tasoa alkuhaastatteluilla, joiden perusteella osallistujat sijoituivat kahteen eri kielitaitotasoryhmään. Ensimmäisistä koulutuksista saatujen kokemusten ja Moodle- ja WebRopol-palautteiden perusteella pystyimme tekemään toteutuksiin muutoksia ja parannuksia, jotka otimme käyttöön seuraavissa koulutuksissamme. Kahden hankevuoden aikana toteutimme kaiken kaikkiaan seitsemän erisäältäistä yhteisopettajuuteen perustuvaa ruotsin kieli- ja kulttuurikoulutusta.

Yhteisopettajuus kieli- ja kulttuurikoulutuksissa

Onnistunut ja tuloksellinen yhteisopettajuus ja innovointi edellyttää meiltä kielenopettajilta joustavuutta, heittäytymiskykyä ja luovuutta. Olemme valmiita jakamaan omaa tietoaamme ja osaamistamme kollegoidemme kanssa ja pystymme ottamaan heiltä vastaan palautetta, kehittämisideoita ja uusia näkökulmia. Yhteistyöhön sitoutuminen on myös tärkeää, jotta pystytään toteuttamaan suunnitellut toimenpiteet ja päästään sovittuihin tavoitteisiin. Kaikkien osapuolten sitoutumisesta kasvaa luottamus ja usko yhteisen tekemisen merkityksellisyyteen. Eduksi yhteistyössä on samankaltainen näkemys suullisen kielitaidon kehittämisen tavoitteista ja metodeista.

Päätimme yrittää uudistaa ja tuulettaa koulutuksiin osallistujien asenteita ja käsityksiä ruotsin kielen opiskelusta ja oppimisesta. Haasteena oli, miten herätellä eloon heidän uinuvaa ruotsin kielen osaamistaan ja rohkaista heitä puhumaan ruotsia omalla tasollaan ja omalla tavallaan virheistä välittämättä. Joskus kielellinen itsetunto kaipaa sparraamista, ja se vaatii

Kampusfika med Marita och Marjo.

ruotsin opettajalta taitoa kannustaa, rohkaista ja motivoida kielenoppijoita käyttämään jo olemassa olevaa, aiemmin hankittua kielitaitoa ennakkoluulottomasti ja vapautuneesti.

Virtuaalisessa ympäristössä visuaaliset, sisällöllisesti kiinnostavat ja houkuttelevat opiskelumateriaalit ovat tärkeässä roolissa. Näitä materiaaleja saimme yhdessä suunnitella, kehittää ja toteuttaa yhteisopettajuutena hanketyöajalla. Myös erilaisten digitaalisten työkalujen käyttöönotto oli helpompaa ja antoisampaa yhdessä suunnitellen ja oppien. Esimerkiksi Adobe Express, Quizziz, Kahoot, Padlet, Mentimeter ja Wheel of Names inspiroivat meitä laatiessamme ruotsin kielikouluksiin innostavia aktiviteetteja.

Rentoa ja kannustavaa opiskelua

Kieli- ja kulttuurikoulutuksien etätapaamisissa meillä oli aina mukana useampi kielenopettaja. Tunneilla lyhyen juonnon ja teemojen esittelyn jälkeen siirryimme työskentelemään kokouksen pienryhmätiloihin, joissa oli mukana oma kielenopettaja ohjaamassa keskustelua ja auttamassa tarvittaessa erilaisissa kielipulmissa. Pienryhmissä osallistujat pystyivät matalalla kynnyksellä harjoittelemaan ruotsin kielen puhumista erilaisissa käytännön tilanteissa. Kaikkien tuntiaktiiviteettien tarkoituksena oli kehittää suullista ruotsin kielen taitoa rennossa ja kannustavassa ilmapiirissä.

Tuntiaktiiviteettien teemat olivat hankkeen tavoitteiden mukaisia ja kulloisellekin kohderyhmälle suunnattuja. Henkilöstön kieli- ja kulttuurikoulutus perustui virtuaalisiin kielikahviloihin, joissa eri hankeorganisaatioiden henkilökunta pääsi yhdessä harjoittelemaan omaan työhönsä liittyviä teemoja ja tilanteita sekä verkostoitumaan keskenään. Epidemiarajoitus-

tellittäessä hetkeksi pystyimme myös järjestämään kielikahvilan paikan päällä hankeorganisaatioiden kampuksilla Oulussa, Torniossa ja Kemissä.

Koulutuksiimme osallistui 254 henkilöstön edustajaa. Lisäksi yhteensä 69 opiskelijaa ja työnhakijaa harjoitteli kielikahviloissamme esittäytymistä ja kertomista itsestään, harrastuksistaan, koulutuksestaan, opinnoistaan ja osaamisestaan. Työpaikan hakemista, hissipuheita, työhaastatteluja ja kiitospuheita harjoiteltiin ja simuloitiin, ja näitä taitoja opiskelijat saivat harjoitella myös käytännössä Pohjois-Ruotsiin suuntautuneella opintomatallaan. Laadimme yhdessä opiskelijoille työnhakuun liittyviä kirjallisia tehtäviä, jotka he lähettivät Moodleen palautteen saamista varten. Näitäkin palautteita annoimme yhteistyössä.

Yhteisopettajuutemme hankkeessa sisälsi kieli- ja kulttuurikoulutusten ja kielikahviloiden lisäksi esimerkiksi opintomatkojen suunnittelua, järjestämistä ja niihin osallistumista, koulutusten ja tapahtumien palautekyselyiden laatimista, hankkeen esitelmien valmistelua ja pitämistä sekä artikkelien ja blogien kirjoittamista.

Miksi yhteisopettajuus kannattaa?

Alussa meiltä vei aikaa oppia tuntemaan toisemme ihmisinä ja työtovereina, koska emme olleet tavanneet aikaisemmin. Pääsimme tutustumaan toistemme ajatuksiin opettamisesta ja oppimisesta, ja saimme käsityksen toistemme työtaivoista. Erilaiset vahvuudet ja osaamisalueet yhteen tuotua antoivat korvaamatonta lisäsisältöä yhteistyöhömmä. Onneksi hankkeemme oli pitkäkestoinen ja pystyimme järjestämään erilaisia koulutuksia, tapahtumia ja kielikahviloita niin runsaasti, että meillä oli aikaa kehittää hyviä yhteistyön muotoja. Erilaisuusistamme muodostui valtava yhteinen rikkaus, josta saimme toisiamme tukien ammentaa uusia ideoita koko hankkeen ajan.

Paitsi että virtuaaliset työkalut tarjosivat meille aivan uusia mahdollisuuksia toteuttaa koulutuksia monimuotoiselle osallistujajoukolla maantieteellisesti laajalla alueella, asettivat ne meille myös omat haasteensa. Organisaatioissamme muun muassa käytettiin eri kokousalustoja, joten meidän piti ottaa nopeassa aikataulussa haltuun toistemme työkalut.

Luova ja yhteisöllinen hanketyö tarjoaa virkistävää vaihtelua tavallisen opetustyön hektisyyden, rutiinin ja vaatimusten rinnalla. Pystyimme käyttämään hanketyöaikaa sellaisten uusien sisältöjen suunnitteluun ja kehittämiseen, joihin opettajan arjessa harvoin on mahdollisuutta. Kaikki, mitä yhdessä teimme, koimme ja opimme hankkeessa, jää meissä elämään. Se kulkee mukanaamme työelämässä ja -yhteisössä sekä tulevaisuudessa. Koska kokemuksemme yhteisopettajuudesta oli pelkästään positiivinen, toivoisimme voivamme jatkaa yhteistyötämme myös tulevaisuudessa jossakin muodossa.

*Kirjoittajat: Ida Valtonen, Marita Metsävainio ja Marjo Nissilä
Ida Valtonen ja Marita Metsävainio toimivat Oulun amk:ssa ja Marjo Nissilä Koulutuskuntayhtymä OSAOssa kielenopettajina.
Hankkeen sivut: arbetatillsammans.com*